

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1

מספר בקשה: 1

לפני כב' השופט חגי ברנר, סגן נשיא

מבקשת דלק מערכות אנרגיה בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ירון אלכאוי, אמנון ביס וענבר בוינגו

נגד

משיבים בנק לאומי לישראל בעמ
ע"י ב"כ עו"ד עופר שפירא וגיל בכר

2

החלטה

3

4

5

מבוא ורקע עובדתי

1. לפניי בקשה למתן צו מניעה זמני האוסר על בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לממש או למכור 67.35 מליון יחידות השתתפות של דלק קידוחים- שותפות מוגבלת (להלן: "דלק קידוחים"), שהמבקשת שעבדה לטובת הבנק להבטחת אשראי בסכום של 100 מליון ₪ שזמן פרעונו חלף ביום 2.4.2020.

10

2. המבקשת היא חברה בבעלות מלאה של קבוצת דלק בע"מ (להלן: "קבוצת דלק" או "חברת האם"). המבקשת מחזיקה בכ- 50% מיחידות ההשתתפות של דלק קידוחים, שהינה שותפות המחזיקה בזכויות משמעותיות במאגרי גז שונים במימי הים התיכון ובמי החופים של ישראל. קבוצת דלק מחזיקה במישרין, שלא באמצעות המבקשת, בכ- 5% נוספים מדלק קידוחים. יחידות ההשתתפות של דלק קידוחים נסחרות בבורסה.

16

3. ביום 26.3.2019 נכרת הסכם בין הבנק לבין המבקשת, לפיו העמיד הבנק למבקשת מסגרת אשראי בסך של 75 מליון ₪, בתוקף עד ליום 31.1.2020. ביום 30.12.2019 הוגדל היקף המסגרת לסך של 100 מליון ₪ ותקופת המסגרת הוארכה עד ליום 30.1.2021.

19

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1
- 2 4. להבטחתה של מסגרת האשראי שעבדה המבקשת לטובת הבנק חלק מיחידות ההשתתפות
- 3 שלה בדלק קידוחים. אגב כך התחייבה המבקשת, במסגרת כתב התחייבות (covenants) מיום
- 4 26.3.2019 (להלן: "נספח הבטחונות"), לשמור על יחס מינימלי מוגדר בין שווי הבטחונות
- 5 לבין גובה האשראי שתקבל מהבנק (להלן: "יחס הבטחונות").
- 6
- 7 5. ס' 3.2.1 לנספח הבטחונות קובע כי המבקשת תגרום לכך שבכל עת יחס הבטחונות לא יהיה
- 8 נמוך מ-1.85. משמע, שווי הבטחונות יהיה גבוה פי 1.85 לפחות מסכום החוב בכל רגע נתון.
- 9
- 10 ס' 3.2.2 לנספח הבטחונות מוסיף וקובע כי אם במועד כלשהו יחס הבטחונות יהיה נמוך מ-
- 11 1.85, אזי על החברה לעדכן את הבנק ולהמציא לו בטחונות נוספים על מנת להעמיד את יחס
- 12 הבטחונות על 2.5 לפחות, וזאת תוך חמישה ימי עסקים. אם יחס הבטחונות יהיה נמוך מ-
- 13 1.65, אזי החברה תמציא את הבטחונות הנוספים באופן מיידי.
- 14
- 15 ס' 3.2.3 לנספח הבטחונות קובע כי אם החברה לא תנהג כמתחייב לפי ס' 3.2.2, אזי הבנק
- 16 יהיה רשאי למכור את ניירות הערך המשועבדים לטובתו, בהודעה של שלושה ימים מראש,
- 17 והודעה זו תחשב כהודעה שניתנה במועד סביר מראש לצורך ס' 19(ב) לחוק המשכון, תשכ"ז-
- 18 1967. יתר על כן, הבנק יהיה רשאי לקצר את תקופת ההודעה המוקדמת ולהעמידה על יום
- 19 אחד בלבד, ככל ויהיה סבור, לפי שיקול דעתו הבלעדי, כי עלול להגרם לו נזק מחמת המתנה
- 20 בת שלושה ימים ומחמת השהיית המכירה כאמור.
- 21
- 22 ס' 4 לנספח הבטחונות מוסיף וקובע כי אי עמידתה של המבקשת בהתחייבותה לפי ס' 3.2.2,
- 23 תהווה עילה בידי הבנק לביטול מיידי של כל מסגרות האשראי שהוקצו על ידו לחברה, וכן
- 24 להעמדת חובותיה והתחייבויותיה של החברה לפירעון מיידי.
- 25
- 26 6. ביום 3.3.2020 העמיד הבנק למבקשת, לבקשתה, הלוואה קצרת טווח בסך 100 מליון ₪ (קרי,
- 27 בגובה מלוא מסגרת האשראי), שזמן פרעונה נקבע ליום 2.4.2020.
- 28
- 29 7. במהלך חודש מרץ 2020 התרחשו מספר אירועים חיצוניים אשר לעמדת הבנק, הקנו לו את
- 30 הזכות לבטל את מסגרת האשראי של המבקשת, ולהעמיד את חובה כלפיו לפירעון מיידי. בין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 השאר, נושה אחר של המבקשת (City Bank) העמיד את חובה כלפיו לפירעון מיידי ומימש
- 2 בטוחות שהעמידה לטובתו. קבוצת דלק עצמה הודיעה לבורסה ביום 15.3.2020 כי אירעו
- 3 מספר אירועים המקנים לבנקים שונים את הזכות לדרוש השלמה של בטחונות או אפילו את
- 4 פירעון החוב כלפיהם.
- 5
- 6 8. בנוסף, ועל רקע מלחמת המחירים בשוק הנפט העולמי שגרמה לצלילה חסרת תקדים במחירו
- 7 של הנפט, חלה ירידה חדה בשער יחידות ההשתתפות של דלק קידוחים, מה שגרם לכך שיחס
- 8 הבטחונות התקרב לרף של 1.85. עקב כך, ביום 11.3.2020 שעבדה המבקשת לטובת הבנק
- 9 9.75 מליון יחידות השתתפות נוספות כדי לשפר את יחס הבטחונות כלפי מעלה.
- 10
- 11 9. החל מיום 13.3.2020 החל להתנהל דין ודברים ממושך בין הבנק לבין המבקשת (מוצג מש/1)
- 12 בקשר לשווי הבטוחות שבידי הבנק. בהמשך, במכתב מיום 16.3.2020, הודיע הבנק על ביטול
- 13 מסגרת האשראי של המבקשת והעמיד את חובה כלפיו לפירעון מיידי, אך למחרת היום,
- 14 ובעקבות פגישה בין נציגי הצדדים, הבנק הסכים להשהות את הודעתו זו נוכח נכונות עקרונית
- 15 של המבקשת להעמיד לטובתו בטחונות נוספים (מוצג מש/2). באותה פגישה הציג מנכ"ל
- 16 קבוצת דלק מתווה עקרוני שנמצא בתהליך של דיונים מול בנקים אחרים, ולפיו קבוצת דלק
- 17 תשעבד לטובת כלל הבנקים את אחזקותיה בדלק ישראל בע"מ (להלן: "דלק ישראל"), שהיא
- 18 חברת בת של קבוצת דלק, באופן שכל בנק יהיה זכאי לחלק יחסי מהשעבוד, בהתאם לחלקו
- 19 היחסי בחוב. בתמורה ביקשה קבוצת דלק כי הבנקים יסכימו להקפאת מצב של מספר
- 20 חודשים, באופן שגם אם תחול ירידה בשווי הבטחונות שברשותם, הם לא ידרשו תוספת
- 21 בטחונות, לא יעמידו אשראי לפירעון מיידי ולא יממשו בטחונות.
- 22
- 23 10. לאחר מכן התרחשו מספר אירועים נוספים שלעמדת הבנק הקנו לו עילה לביטול מסגרת
- 24 האשראי של המבקשת. ראשית, דירוג אגרות החוב של קבוצת דלק הורד באופן משמעותי,
- 25 הן על ידי חברת מדרוג והן על ידי חברת מעלות. בנוסף, המבקשת עצמה הודיעה לבנק ביום
- 26 30.3.2020 כי לא עמדה ביחס ה-LTV (היחס הנדרש בין הלוואות לשווי הנכסים) כלפי בנקים
- 27 אחרים. משמע, הדבר הקנה לאותם בנקים זכות לכאורה להעמיד את חובותיה אצלם לפירעון
- 28 מיידי. חמור מכך, במשך חמשת ימי המסחר האחרונים של חודש מרץ 2020, פחת יחס
- 29 הבטחונות של ההלוואה שקיבלה המבקשת מהבנק, אל מתחת לרף המינימלי הנדרש של 1.65
- 30 (הממוצע של יחס הבטחונות באותם חמישה ימים עמד על 1.58 בלבד- נספח 10 לתשובת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 הבנק). מצב דברים זה הטיל על המבקשת חובה להעמיד לבנק באופן מיידי בטחונות נוספים
2 אשר יעמידו את יחס הבטחונות על 2.5 לפחות, חובה שאם לא תעמוד בה, תוקנה לבנק הזכות
3 לבטל את מסגרת האשראי של המבקשת, להעמיד לפירעון מיידי אשראי שניתן לה בפועל וכן
4 לממש את הבטחונות שבידיו, קרי, את יחידות ההשתתפות.
5
6 11. בעקבות התפתחויות אלה הבנק דרש מהמבקשת ביום 30.3.2020 להעמיד לו בטחונות
7 נוספים, אך נענה על ידי מנהל המבקשת שהדבר איננו אפשרי. על כן, ולאחר שהמבקשת לא
8 העמידה לבנק בטחונות נוספים כנדרש, הודיע לה הבנק, במכתב מיום 31.3.2020, על ביטול
9 מסגרת האשראי, על העמדת חוב ההלוואה לפירעון מיידי ועל כוונתו לממש את הבטחונות
10 שברשותו, קרי, את יחידות ההשתתפות, וזאת החל מיום 1.4.2020. באותה עת היו משועבדות
11 לבנק 51.25 מליון יחידות השתתפות.
12
13 12. בעקבות דין ודברים נוספים שנוהל בין הצדדים, הודיע הבנק למבקשת, במכתב נוסף מיום
14 31.3.2020, כי הוא מסכים להשהות את הליך מימוש הבטחונות עד ליום 30.4.2020, בכפוף
15 לכך שהמבקשת תשעבד לטובתו, לא יאוחר מיום 1.4.2020, יחידות השתתפות נוספות בדלק
16 קידוחים באופן שיחס הבטחונות יעמוד על 2, וכן ישועבדו לטובת הבנק, עד ליום 30.4.2020,
17 מניות של דלק ישראל, בשיעור שלא יפחת מ- 11% מהון המניות המונפק והנפרע של דלק
18 ישראל. הבנק הודיע כי ככל שהמבקשת לא תעשה כן, הוא יממש את הבטחונות וימכור את
19 יחידות ההשתתפות באופן מיידי. הבנק הוסיף וציין באותו מכתב כי מסגרת האשראי של
20 המבקשת מבוטלת, כפי שהודיע למבקשת במכתבו הקודם מאותו יום, וכי ההלוואה הועמדה
21 לפירעון מיידי. יחד עם זאת, ככל שהמבקשת תקיים אחר דרישותיו, הבנק יסכים להעמיד
22 מחדש ביום 30.4.2020 את מסגרת האשראי שבוטלה.
23
24 13. המבקשת העבירה אמנם לבנק את יחידות ההשתתפות הנוספות כנדרש על ידו, אך ביקשה
25 לערוך תיקונים בנוסח ההתחייבות שהבנק דרש ממנה.
26
27 14. ביום 1.4.2020 בשעה 12:32 הודיע הבנק למבקשת כי התיקונים שהמבקשת ביקשה לערוך
28 בנוסח הודעתו הקודמת אינם מקובלים עליו. הבנק דרש מהמבקשת לחתום על הסכמתה
29 לתוכן הודעתו מיום 31.3.2020, וזאת עד לשעה 15:13 באותו היום, קרי, תוך 45 דקות, שאם
30 לא כן, יחזור בו מהסכמתו להשהות את מימוש הבטחונות. בעקבות כך, בשעה 13:31 באותו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 יום הודיעה עו"ד ליאורה פרט לוין, נציגת המבקשת, בהודעת דואר אלקטרוני, כי **"בהמשך**
2 **להעברת היחידות בהתאם לאמור במכתבכם או מאשרים את האמור במכתבכם**". הבנק לא
3 הסתפק בכך ודרש חתימה פיזית של מורשי החתימה במבקשת. בעקבות כך חתמו מורשי
4 החתימה של המבקשת על הצהרה, בשולי מכתבו של הבנק מיום 31.3.2020, בה כתבו **"הרינו**
5 **מאשרים את האמור במכתבכם**".
6
7 15. במקביל לדין ודברים שניהלה המבקשת עם הבנק, היא וקבוצת דלק באו בדברים עם חמישה
8 בנקים נוספים מהם נטלו אשראי, על מנת לנסות ולהגיע להסכמה כוללת עם אותם בנקים,
9 לפיה קבוצת דלק תשעבד לטובתם את אחזקותיה בדלק ישראל, באופן שכל בנק יזכה לשעבוד
10 בהתאם לחלקו היחסי במצבת הנשייה הכוללת של הבנקים. בתמורה דרשו המבקשת וקבוצת
11 דלק כי הבנקים יחתמו על הקפאת המצב הקיים (Standstill) לתקופה שעד ליום 18.10.2020
12 **(להלן: "מתווה הבנקים")**. המבקשת הציעה לבנק כי השעבוד על 11% ממניותיה של דלק
13 ישראל לטובת הבנק, ייעשה במסגרת אותו מתווה בנקים. ברם, הבנק דחה בקשה זו מכל וכל
14 כבר מן הרגע הראשון, ולא היה מוכן בשום שלב לכרוך את דרישתו לקבלת שעבוד על המניות
15 הנוספות עם מתווה הבנקים. במאמר מוסגר יצויין כי מתווה הבנקים לא זכה עד עצם היום
16 הזה להסכמת הצדדים לו, ולמעשה, מדובר במשא ומתן שטרם הבשיל לכלל הסכם מחייב.
17
18 16. ביום 19.4.2020 הודיע הבנק למבקשת כי הצעתה לכרוך את שעבוד 11% ממניותיה של דלק
19 ישראל לטובת הבנק, עם מתווה הבנקים, עומדת בניגוד מוחלט להתחייבות עליה חתמה
20 המבקשת ביום 1.4.2020. הבנק התריע כי ככל שהמניות הללו לא ישועבדו לטובתו עד ליום
21 30.4.2020, בכוונתו לממש את הבטחונות ולמכור את יחידות ההשתתפות.
22
23 במכתב תשובה מיום 20.4.2020 ביקשה המבקשת לקיים פגישה דחופה עם הבנק כדי ללבן
24 את המחלוקת והבהירה את החשיבות שיש למתווה הבנקים. המבקשת טענה כי אין הצדקה
25 שהבנק יפעל באופן חד צדדי לשם מימוש הבטחונות.
26
27 17. ביום 21.4.2020 שלחה המבקשת לבנק טיוטה מוצעת של אגרת חוב לפיה ישועבדו לבנק מניות
28 של דלק ישראל, תוך אזכור של מתווה הבנקים ושל התנאי בדבר הקפאת מצב במסגרתו עד
29 ליום 18.10.2020. הבנק לא הגיב על הטיוטה שנשלחה אליו.
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 18. לאחר מכן שוב נוהל דין ודברים ממושך בין הבנק לבין המבקשת מתוך נסיון להמנע ממימוש
- 2 יחידות ההשתתפות. ביום 23.4.2020 נערכה שיחת ועידה מרובת משתתפים מטעם בעלי הדין.
- 3 נציגי המבקשת הבהירו לבנק שהסכמתן של קבוצת דלק והמבקשת לשעבד לטובת הבנק 11%
- 4 ממניותיה של דלק ישראל לא הועלתה בחלל הריק, אלא אך ורק בגדרו של מתווה הבנקים.
- 5 עוד הבהירו נציגי המבקשת שדרוש להם פרק זמן נוסף של שבועיים לצורך יישום מתווה
- 6 הבנקים ורישום השעבוד לטובת הבנק. זה האחרון התבקש להמנע ממימוש יחידות
- 7 ההשתתפות שבידו. הבנק הודיע כי ישנו פער מהותי בין עמדות הצדדים אך הבטיח למסור
- 8 תשובתו הסופית בהקדם.
- 9
- 10 19. ביום 27.4.2020, ערב יום הזכרון, הודיע הבנק כי הוא יהיה מוכן להמתין עם מימוש
- 11 הבטחונות עד ליום 14.5.2020, אך זאת בכפוף לשורה של תנאים. בין השאר דרש הבנק כי
- 12 יימסר לו יפוי כח המייפה את בא כוחו של הבנק לשעבד לטובת הבנק 11% ממניותיה של דלק
- 13 ישראל; כי הבנק יהיה רשאי לעשות שימוש ביפוי הכח החל מיום 14.5.2020 וכי לא יאוחר
- 14 מיום 30.4.2020, קרי, בתוך שלושה ימים (כולל יום הזכרון ויום העצמאות), ייחתם הסכם
- 15 מחייב למכירתה של דלק ישראל לידי צד שלישי.
- 16
- 17 דרישה זו של הבנק לא היתה מקובלת על המבקשת, והיא פנתה איפוא לבית המשפט במסגרת
- 18 ההליך שבפניי וביקשה צו מניעה זמני נגד הבנק.
- 19
- 20 20. ביום 30.4.2020 ניתן צו מניעה ארעי כמבוקש על ידי המבקשת, במעמד צד אחד, והבקשה
- 21 נקבעה לדיון במעמד הצדדים. לקראת הדיון הוגשה תשובת הבנק ותגובת המבקשת. הדיון
- 22 שנערך היה ממושך באופן חריג. במסגרת הדיון נוהלו חקירות נגדיות ארוכות של המצהירים
- 23 מטעם בעלי הדין ולאחר מכן סיכמו בעלי הדין את טיעוניהם. במהלך הדיון, הן לפני חקירת
- 24 המצהירים והן לאחריה, נעשו נסיונות ממושכים להביא את הצדדים לכלל הסכמה כזו או
- 25 אחרת כדי למנוע גרימת נזקים שלא לצורך למי מהצדדים (ועל כך עוד יורחב בהמשך), אלא
- 26 שבסופו של דבר הנסיונות לא צלחו.
- 27
- 28
- 29
- 30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

טענותיה של המבקשת

- 1
- 2
- 3 21. המבקשת טוענת כי הבנק מבקש לממש שלא כדין יחידות השתתפות בשווי של 300 מליון ₪,
- 4 ללא עילה משפטית וללא הצדקה כלכלית. מדובר בהתנהלות שרירותית, חסרת תום לב ובלתי
- 5 ראויה מצידו של הבנק, תוך התעלמות מאירועי הקורונה המהווים כח עליון. התנהלות
- 6 כוחנית זו של הבנק עלולה להסב נזקים אדירים למבקשת ולנושיה, וכן לקבוצת דלק ולנושיה.
- 7
- 8 22. לטענת המבקשת, לא היתה לבנק כל עילה להעמיד לפירעון מידי את חובה כלפיו, וגם לא
- 9 היתה עילה לבטל את מסגרת האשראי, שכן נכון להיום, יחס הבטחונות עומד על 2.9, הרבה
- 10 מעבר ליחס המינימלי שהינו 1.65. שווי יחידות ההשתתפות המשועבדות לבנק הינו כ- 300
- 11 מליון ₪, שעה שהחוב כלפי הבנק הינו כ- 100 מליון ₪ בלבד, כך שהבנק איננו ניצב בפני כל
- 12 סכנה המחייבת מימוש מידי של יחידות ההשתתפות. מימוש כזה עלול להסב נזק חסר תקנה
- 13 למבקשת ולצדדים שלישיים, משום שהשווי הכלכלי של יחידות ההשתתפות גבוה הרבה יותר
- 14 משווי השוק שלהם בבורסה לניירות ערך. יתר על כן, מימוש כזה יגרום תגובת שרשרת של
- 15 בנקים נוספים שידרשו אף הם לממש יחידות השתתפות המשועבדות לטובתם, בזמן שהשווי
- 16 הבורסאי של יחידות ההשתתפות מצוי בשפל עמוק.
- 17
- 18 23. המבקשת טוענת כי בשום שלב לא היתה הצדקה לנסיונו של הבנק להעמיד את החוב כלפיו
- 19 לפירעון מידי ולבטל את מסגרת האשראי, אלא שהבנק פעל בענין זה באופן כוחני וחסר
- 20 תקדים, תוך הצבת מועדים קצרים במיוחד ותנאים בלתי אפשריים, והכל על מנת לסכל כל
- 21 אפשרות אמיתית שהמבקשת תוכל לקיים את דרישותיו השרירותיות. למעשה, גמלה בליבו
- 22 של הבנק ההחלטה לחסל את חשיפתו הכספית כלפי המבקשת, וזאת בכל מחיר וללא כל
- 23 הצדקה עניינית.
- 24
- 25 24. המבקשת טוענת כי הבנק הפר את חובותיו כלפיה והפעיל עליה לחץ שלא כדין, ולבסוף
- 26 התיימר לבטל את מסגרת האשראי ולהעמיד את החוב לפירעון מידי לאלתר, ובניגוד לחובתו
- 27 ליתן למבקשת התראה בת 21 יום מראש, כמתחייב מס' 15א1(א) לחוק הבנקאות (שירות
- 28 ללקוח), תשמ"א- 1981 (להלן: "חוק הבנקאות"). על כן, יש לראות את מסגרת האשראי
- 29 כשרירה וקיימת, ואין תוקף להודעת הביטול של הבנק. ממילא אין גם מקום למימוש יחידות
- 30 ההשתתפות. התנהגות הבנק כלפיה מהווה הפרה של חובת תום הלב המוגברת החלה על בנק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 כלפי לקוחו. כמו כן, הבנק הפר את ס' 3.2.3 לנספח הבטחונות, בכך שלא נתן למבקשת
- 2 התראה בת שלושה ימים מראש בטרם יבקש לממש ולמכור את יחידות ההשתתפות.
- 3
- 4 25. המבקשת מוסיפה וטוענת כי מעולם לא התחייבה כלפי הבנק לשעבד לו 11% ממניותיה של
- 5 דלק ישראל בנפרד ובמנותק ממתווה הבנקים, וכי הסכמתה העקרונית לשעבוד כאמור
- 6 הותנתה בכך שהדבר ייעשה אך ורק במסגרת הכוללת של מתווה הבנקים. הבנק ידע היטב
- 7 שזו עמדתה של המבקשת. על כן, המבקשת לא הפרה כל התחייבות כלפי הבנק בכך שלא
- 8 שעבדה לטובתו את המניות האמורות, שעה שמתווה הבנקים טרם גובש וטרם אושר על ידי
- 9 כלל הנוגעים בדבר.
- 10
- 11 יתר על כן, הבנק עצמו הכשיל את נסיונה של המבקשת ליצור את השעבוד האמור לטובתו,
- 12 בכך שנמנע מלהגיב על טיוטת אגרת החוב שהמבקשת העבירה לעיונו ביום 21.4.2020.
- 13
- 14 26. באשר להתחייבות עליה חתמה המבקשת ביום 1.4.2020, הרי שלטענת המבקשת לא מדובר
- 15 כלל בהתחייבות, אלא אך ורק באישור שקראה את דרישתו של הבנק. לא בכדי נכתב באותו
- 16 מסמך שהמבקשת מאשרת את תוכן המסמך, אך לא נכתב שהיא מסכימה לאמור, כפי שדרש
- 17 הבנק מלכתחילה.
- 18
- 19 27. עוד טוענת המבקשת כי בעל משכון דוגמת הבנק, חייב לנהוג בתום לב בבואו לממש את
- 20 המשכון, ומכירה של יחידות ההשתתפות בשעה ששערן כה נמוך, נגועה בחוסר תום לב משום
- 21 שהבנק איננו נתון בכל סכנה נוכח הפער העצום בין שווי יחידות ההשתתפות לבין גובה החוב
- 22 של המבקשת.
- 23
- 24 28. המבקשת טוענת כי גם מאזן הנוחות נוטה באופן מובהק לטובתה, משום שמימוש יחידות
- 25 ההשתתפות הינו צעד בלתי הפיך ודרסטי, שיסב בוודאות נזקים כבדים בשל המחיר הנמוך
- 26 בו תימכרנה היחידות, ובשל כדור השלג שייגרם עקב מכירה כזו שעה שנושים אחרים שלה
- 27 ושל קבוצת דלק יפעלו באופן דומה, ובעת שהמבקשת וקבוצת דלק מצויות בתקופה רגישה
- 28 של ניהול משא ומתן עם נושים פיננסיים שונים. זאת ועוד, מכירתן של יחידות ההשתתפות כה
- 29 רבות, תגרום בהכרח לירידת שווי של יחידות ההשתתפות, מה שיגרום לנזק נוסף. לעומת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

1 זאת, לבנק לא ייגרם כל נזק מחמת הצו הזמני, שכן הבטוחות שבידיו עולות פי שלושה על
2 גובה החוב.

טענותיו של הבנק

3
4
5
6 29. הבנק טוען כי דין הבקשה להדחות, משום שקמו לו מספר עילות לביטול מסגרת האשראי
7 והעמדת החוב לפירעון מיידי, בין השאר נוכח אי עמידתה של המבקשת ביחס הבטחונות
8 הנדרש. מדובר בתנאי מהותי, שגרתיו ואלמנטרי בהסכמי אשראי, ובמיוחד באשראים
9 שלהבטחתם משועבדים ניירות ערך שמחיר השוק שלהם משתנה. הבנק היה רשאי לנהוג כפי
10 שנהג גם מחמת שורה של אירועים שהתרחשו כולם בחודש מרץ 2020, לרבות מימוש בטחונות
11 שהעמידה המבקשת לטובת נושה אחר שלה (City Bank), הורדת דירוג האשראי של קבוצת
12 דלק והודאתה של המבקשת עצמה בדבר זכותם של בנקים שונים לדרוש את פירעון חובה
13 כלפיהם.

14
15 30. הבנק מצביע על כך שהמבקשת היתה אמורה בכל מקרה לפרוע את ההלוואה שנטלה, בסך
16 של 100 מליון ₪, עד ליום 2.4.2020, גם אלמלא הועמד החוב לפירעון מיידי ביום 31.3.2020,
17 יומיים בלבד קודם לכן, וכי ההלוואה טרם נפרעה עד עצם היום הזה.

18
19 31. הבנק טוען כי המבקשת הפרה באופן יסודי את התחייבותה לשעבד לטובתו 11% ממניותיה
20 של דלק ישראל וכי נסיונה לקשור התחייבות זו עם קידומו של מתווה הבנקים הוא חסר יסוד,
21 משום שהבנק לא היה מוכן, בשום שלב, לקיומה של זיקה או תלות שכאלה והמבקשת ידעה
22 היטב על כך, וממילא חתמה על התחייבות ליצור שעבוד כאמור, ללא כל התנייה.

23
24 32. הבנק דוחה את נסיונה של המבקשת לטעון כי חתימתה ביום 1.4.2020 על גבי מכתב הדרישות
25 של הבנק אינה מהווה הסכמה לתוכן של הדרישות. משהפרה המבקשת את התחייבותה לפי
26 המסמך האמור, הביטול של מסגרת האשראי, עליו הודיע הבנק עוד ביום 31.3.2020, נותר
27 בעינו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 זלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 33. הבנק מוסיף וטוען כי דרישתו ביום 27.4.2020 כי המבקשת תציג תוך שלושה ימים הסכם
2 מכר חתום למכירת האחזקות בדלק ישראל, לא היתה אלא הד חוזר להבטחות בעל פה
3 שניתנו לה על ידי נציגי המבקשת, לפיהן בתוך ימים בודדים צפוי להחתם הסכם כאמור.
4
5 34. עוד טוען הבנק שאין מקום לפגוע בזכותו הקניינית לממש את השעבוד על יחידות
6 ההשתתפות, במיוחד כאשר החוב המובטח כלל אינו שנוי במחלוקת.
7
8 35. בנוסף טוען הבנק כי מאזן הנוחות נוטה לטובתו, הואיל והסיכון לנכסים המשועבדים רק
9 הולך וגובר, שוויים עלול לצנוח ואיננו בשליטתו של מי מבעלי הדין, והדבר יפגע באופן חסר
10 תקנה ביכולתו של הבנק להפרע מהנכסים המשועבדים. הבנק מוסיף וטוען כי אין מקום למתן
11 צו מניעה זמני כאשר נושא הצו ניתן לפיצוי כספי כמו במקרה דנן, שהרי אם במסגרת ההליך
12 העיקרי ייקבע שהבנק נהג שלא כשורה, אין עוררין על כך שהבנק יוכל לפצות את המבקשת
13 על נזקה. עוד טוען הבנק כי הבקשה לצו מניעה זמני נגועה בשיהוי עמוק, שהרי עוד ביום
14 31.3.2020 הסכימה המבקשת לדרישות הבנק ואישרה כי מסגרת האשראי בוטלה כדין, ולכן
15 היא לא היתה רשאית להשתהות עם פנייתה לבית המשפט עד ליום 30.4.2020.
16
17 36. לחלופין מבקש הבנק להתנות את הצו הזמני בהפקדת ערבון בגובה מלוא חובה של המבקשת
18 כלפיו.
19

דיון והכרעה

- 20
21
22 37. השאלה הראשונה ששומה על בית המשפט לשאול את עצמו בטרם ייתן צו מניעה זמני, היא
23 האם עלה בידי מבקש הצו להוכיח זכות לכאורה, ולכל הפחות, שהתביעה אינה טורדנית
24 וקיימת שאלה רצינית שיש לדון בה. מכאן, שעל מנת שיינתן צו מניעה זמני, שומה על בית
25 המשפט להתרשם כי עומדים למבקש הצו סיכויי הצלחה בתביעה העיקרית.
26
27 השאלה השניה היא להיכן נוטה מאזן הנוחות, קרי, אי הנוחות שתיגרם למבקש אם לא יינתן
28 הצו, אל מול אי הנוחות שתיגרם למשיב אם יינתן.
29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 בין שני השיקולים מתקיים יחס של "מקבילית כוחות". ככל שמתחזק השיקול האחד, ניתן
2 להסתפק ברף נמוך יותר באשר לשיקול השני (רע"א 7396/16 גרין נט מחזור וטיפול בפסולת
3 בע"מ נ' עיריית ירושלים (פורסם בנבו, 22.11.2016); רע"א 7547/16 לשכת עורכי הדין
4 בישראל נ' זכותי מומחים לזכויות רפואיות בע"מ (פורסם בנבו, 03.11.2016); רע"א 1896/12
5 מטרת מיזוג חברות בע"מ נ' אולטרה שייפ מדיקל (פורסם בנבו, 05.4.2012)).

6
7 לבסוף, מתעוררת השאלה האם קיימים שיקולי יושר שלא ליתן סעד למבקש, כגון, האם
8 המבקש בא לבית המשפט בחוסר ניקיון כפיים, העלים עובדות חשובות או השהה את פנייתו
9 יתר על המידה (י' זוסמן, סדרי הדין האזרחי (מהדורה שביעית 1995) ע' 616 - 618).

10
11 נבחן תחילה את סיכויי ההצלחה של תביעת המבקשת.

12
13 38. במקרה דנן חתמה המבקשת ביום 1.4.2020 על הודעה לפיה היא מאשרת את עמדתו של
14 הבנק, כפי שהוצגה במסגרת מכתבו אליה מיום 31.3.2020, לאמור, שמסגרת האשראי
15 מבוטלת החל מיום 31.3.2020; שההלוואה שהיתה אמורה להפרע ממילא ביום 2.4.2020
16 הועמדה לפירעון מיידי; ושרק אם המבקשת תשעבד עד ליום 1.4.2020 לטובת הבנק יחידות
17 השתתפות נוספות לצורך שיפור יחס הבטחונות, ובנוסף, אם קבוצת דלק תשעבד לטובת
18 הבנק 11% ממניותיה של דלק ישראל עד ליום 30.4.2020, יסכים הבנק להשהות את מימוש
19 הבטחונות ואף להעמיד מחדש מסגרת אשראי לחברה, וזאת ביום 30.4.2020.

20
21 יש לדחות מכל וכל את טענתה של המבקשת כאילו האישור עליו חתמה הוא חסר כל
22 משמעות, ואיננו מהווה הסכמה מצידה לעמדתו של הבנק תוך התחייבות לקיים אחר
23 דרישותיו. למעשה, מדובר בטענה שלא היה ראוי כלל להעלותה, ודאי לא כאשר הטענה
24 מועלית מפיו של תאגיד עסקי רציני דוגמת המבקשת. אכן, הבנק דרש מהמבקשת במכתבו
25 מיום 1.4.2020 לאשר כי המבקשת מסכימה לכל האמור במכתבו מיום 31.3.2020, ואילו
26 המבקשת חתמה על נוסח שונה, לפיו "הרינו מאשרים את האמור במכתבכם", מבלי לציין
27 את דבר הסכמתה לתוכנו, אך ככל שמדובר במעשה מכוון של המבקשת, ולא בנסיון בדיעבד
28 להתחמק כיום מהנפקות של אותו אישור שניתן על ידה, הרי שמדובר בהתנהלות תכסיסנית
29 וחסרת תום לב מצידה, אם לא חמור מכך, שכן המבקשת הטעתה בכך את הבנק לחשוב
30 שדרישותיו מקובלות עליה ושהיא אכן תפעל בהתאם. והרי איזה צורך היה לבנק לקבל אישור

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 ריק מתוכן המעיד אך ורק על כך שהמבקשת קראה את תוכן המסמך, ואף להתעקש על כך
2 שהאישור ייחתם על ידי מורשי החתימה של המבקשת ולא להסתפק באישור במסגרת מייל
3 של היועצת המשפטית? יתר על כן, המבקשת ידעה היטב שרק על יסוד סברתו של הבנק לפיה
4 היא מסכימה עם דרישותיו ואינה חולקת עליהן, הוא היה מוכן שלא לממש לאלתר את
5 יחידות ההשתתפות המשועבדות לו, שהרי זו היתה עמדתו המוצהרת שהועלתה גם על הכתב
6 במכתבו מיום 31.3.2020. במילים אחרות, לו היה בנק יודע כי המבקשת כלל אינה מקבלת
7 את עמדתו, וכי היא שומרת לעצמה באמתחתה את הזכות לטעון ביום מן הימים כי הבנק לא
8 היה רשאי לבטל את מסגרת האשראי שלה ושקבוצת דלק כלל אינה חייבת לשעבד לבנק 11%
9 ממניותיה של דלק ישראל, פשיטא שהבנק היה מממש את הבטחונות כבר למחרת היום, ולא
10 מסכים להמתין עם כך חודש ימים נוסף.
11
12 39. לא רק שחתימתה של המבקשת על אותו אישור יצרה מצג כלפי הבנק בדבר הסכמתה לתוכנו
13 של מכתב הבנק, אלא שהמבקשת אף פעלה על פי אותו מכתב בכך שהעבירה מיד לרשותו של
14 הבנק יחידות השתתפות נוספות של דלק קידוחים, ובכל התקופה שחלפה מאז אותו אישור
15 ועד לפנייתה אל בית המשפט לראשונה ביום 30.4.2020, היא לא טענה בפני הבנק כי זה
16 האחרון לא היה רשאי לבטל את מסגרת האשראי וכי אין בכוונתה של קבוצת דלק לשעבד
17 לבנק 11% ממניותיה של דלק ישראל. בהתנהלותה זו יצרה המבקשת מצג מובהק כלפי הבנק,
18 והבנק שינה את מצבו לרעה בכך שפעל בהסתמך על אותו מצג ונמנע מלפעול למימוש יחידות
19 ההשתתפות על אתר, כפי שהתכוון לעשות מלכתחילה.
20
21 40. המבקשת הקפידה שלא לטעון במסגרת הבקשה כי הבנק הפעיל עליה כפייה כלכלית אשר
22 נטלה ממנה את שיקול הדעת והכח להתנגד לדרישותיו של הבנק, וטוב שעשתה כן, שאם לא
23 כן היתה מתעוררת השאלה מדוע לא טרחה המבקשת לפנות מיד אל בית המשפט בסמוך
24 לאחר אותה חתימה, על מנת לבטל את הסכמתה, ולמצער, מדוע לא הודיעה על כך לבנק.
25
26 41. אכן, המבקשת מלאה כיום טענות כרימון נגד הבנק ואופן התנהלותו כלפיה עובר לחתימתה
27 על אותו אישור, אך מרגע שהמבקשת חתמה על האישור ונמנעה מלפנות לבית המשפט קודם
28 לחתימה עליו, היא מנועה מלעשות כן כעת. במילים אחרות, אם המבקשת סברה בזמן אמת
29 שהבנק לא היה רשאי לבטל את מסגרת האשראי שלה בהתראה כה קצרה, שומה היה עליה
30 לפנות לאלתר לבית המשפט בבקשה לצו מניעה זמני נגד הבנק (כפי שנהגה לבסוף רק ביום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 אלא שהמבקשת לא עשתה כן, והעדיפה ליצור מצג כלפי הבנק בדבר הסכמתה
2 לעמדתו ולדרישותיו עד לרגע האחרון הממש שבו היה עליה לקיים את התחייבותה בענין
3 שעבוד המניות של דלק ישראל.
4
- 5 42. גם טענותיה של המבקשת בענין משבר הקורונה דינן להדחות, שהרי המבקשת חתמה על
6 התחייבותה כלפי הבנק בעיצומו של משבר זה ומתוך ידיעה אודות קיומו.
7
- 8 43. יתר על כן, המבקשת התחייבה כלפי הבנק פעם אחר פעם, החל ממצצית חודש מרץ 2020, כי
9 קבוצת דלק תשעבד לטובתו 11% ממניותיה של דלק ישראל, והתחייבות זו הועלתה על הכתב
10 במסגרת האישור עליו חתמה ביום 1.4.2020, אלא שהמבקשת ביקשה לכרוך את השעבוד
11 האמור במתווה הבנקים שעל גיבושו היא עמלה מאז חודש מרץ 2020 (בינתיים, ללא הצלחה).
12 ברם, הבנק התנגד כל העת לכריכת עניינו בעניינם של בנקים אחרים, וטעמיו עימו, ועמדה
13 נחרצת זו היתה ידועה היטב למבקשת למן הרגע הראשון. עמדתו זו של הבנק קיבלה ביטוי
14 מובהק במסמך האישור עליו חתמה המבקשת, ולפיו ההתחייבות לשעבד לטובת הבנק את
15 מניותיה של דלק ישראל עומדת בפני עצמה, ללא כל זיקה או תלות במתווה הבנקים. על כן,
16 מרגע שהמבקשת חתמה על האישור האמור, היא לא היתה רשאית להמנע משעבוד מניותיה
17 של דלק ישראל בנימוק שמתווה הבנקים טרם גובש סופית. היתה זו זכותו המלאה של הבנק
18 לעמוד על כך שהמניות ישועבדו לטובתו עד ליום 30.4.2020, בלא כל זיקה או תלות באותו
19 מתווה (שעד היום טרם הבשיל לכלל הסכם מחייב).
20
- 21 44. המבקשת טוענת כי הבנק עצמו הכשיל את שעבוד המניות לטובתו בכך שנמנע מלהגיב על
22 טיוטת אגרת חוב שהועברה לעיונו עוד ביום 21.4.2020. טענה זו דינה להדחות. עיון בנוסח
23 הטיוטה מגלה כי היא ערוכה על פי מתווה הבנקים, ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו. כך למשל,
24 בפרק המבוא של הטיוטה מדובר על יצירת שעבוד לטובת בנקים נוספים. בס' 5 לטיוטה
25 מדובר על הקפאת מצב עד ליום 18.10.2020 ובס' 7 מדובר על הארכתה של תקופת ההקפאה.
26 ברור איפוא שלא היה מדובר בטיוטה שהבנק יכול היה לאשר, נוכח התנגדותו העקרונית
27 לכרוך את עניינו עם עניינם של בנקים נוספים, ונוכח סירובו להיות חלק מאותו מתווה בנקים.
28 על כן, עצם העובדה שהבנק לא העביר את הסתייגויותיו (הידועות למבקשת ממילא) ביחס
29 לאותה טיוטה, אינה יכולה ואינה צריכה להחשב כהכשלת השעבוד מצידו.
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 45. זאת ועוד, טענתה של המבקשת כי הבנק מנע במו ידיו את שעבוד המניות לטובתו, נסתרת על
2 פניה נוכח סירובה של המבקשת, אפילו במהלך הדיון לפניי, לכך שקבוצת דלק תשעבד לטובת
3 הבנק כעת, ולכל המאוחר בתוך יומיים, את אותן מניות של דלק ישראל. ודוק, במהלך הדיון
4 הממושך באולם, הוצע למבקשת, פעם אחר פעם, כי המניות ישועבדו כעת על מנת לרפא
5 בדיעבד את הפרת התחייבותה לעשות כן עד ליום 30.4.2020. בעוד שהבנק נתן הסכמתו
6 להצעה האמורה, עמדה המבקשת בסירובה, ודרשה כי תינתן לה ארכה בת שבעה ימים לשם
7 כך (דרישה שלא היתה מקובלת על הבנק). בסירובה זה גילתה המבקשת דעתה שלא המנעותו
8 של הבנק מהעברת הערות לטיוטה מיום 21.4.2020 היא שהכשילה את שעבוד המניות, אלא
9 מדובר בהחלטה עסקית מודעת שלה, הנובעת מאילוצים אחרים שלה, שלא לקיים את
10 התחייבותה כלפי הבנק.
11
- 12 46. נוכח המסקנה כי המבקשת מנועה מלכפור בנפקות המחייבת של האישור עליו חתמה על פי
13 דרישות הבנק, אין צורך לדון בשאלה האם הבנק היה רשאי מלכתחילה לבטל את מסגרת
14 האשראי של המבקשת ולהעמיד לפירעון מיידית את החוב כלפיו. יחד עם זאת, הואיל והצדדים
15 הקדישו חלק נכבד מטיעוניהם לסוגיה זו, אתייחס בקצרה גם לענין זה.
16
- 17 47. אכן, דומה כי הבנק נקט בעמדה לוחמנית יתר על המידה, שלא לומר עמדה כוחנית, בהודעתו
18 על ביטול מסגרת האשראי של המבקשת בהתראה של 24 שעות בלבד. לוחמנות ייתר זו גם
19 באה לביטוי בדרישתו כי המבקשת תחתום על הסכמתה לדרישותיו תוך 45 דקות, וכאשר
20 החתימה נעשתה באיחור של כרבע שעה, הבנק הודיע בתחילה כי הסכמתו להשהות את
21 מימוש הבטחונית אינה תקפה עוד (הגם שמאוחר יותר, נוכח מחאתה הנמרצת והמוצדקת
22 של המבקשת, הסכים הבנק "למחול" למבקשת על אותו איחור פעוט). נזכיר בהקשר זה את
23 הכלל שנקבע בפסיקה, לפיו נדרשת הודעה מוקדמת תוך מתן פרק זמן סביר ללקוח להתארגן
24 למצב החדש בטרם תבוטל מסגרת אשראי שהעמיד ללקוח.
25
- 26 אכן, מלכתחילה בנק איננו חייב להעניק אשראי ללקוח, אך משהעניק אשראי כזה, הוא איננו
27 רשאי להפסיקו כפי חפצו בלא סיבה מוצדקת, וזכותו לביטול אשראי כפופה לחובת תום הלב
28 ולקיום ההסכם בדרך מקובלת (ע"א 459/13 אלמוזן בע"מ נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ
29 (פורסם בנבו, 25.06.2014)). ודוק, בענייננו אין לייחס משקל רב יתר על המידה להעמדת
30 האשראי לפירעון מיידית, שכן ממילא היה מדובר בהלוואה קצרת טווח שהיתה אמורה להפרע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 כבר ביום 2.4.2020, כך שהעמדתה לפירעון מייד ביום 31.3.2020 רק קיצרה את משך
2 ההלוואה ביומיים, אלא שהשאלה העקרונית הרבה יותר היא האם הבנק היה רשאי לבטל
3 לאלתר את מסגרת האשראי, שהיתה אמורה להסתיים רק ביום 30.1.2021.
4
5 לענין זה- ביטול מסגרת האשראי- אין התייחסות בחוק הבנקאות. ס' 1א5(א) לחוק הבנקאות
6 אוסר על תאגיד בנקאי להעמיד הלוואה לפירעון מייד אלא אם כן מסר ללקוח הודעה על כך
7 בכתב, 21 ימי עסקים מראש. יחד עם זאת, ס' 1א5(ד) לחוק הבנקאות קובע חריג לכלל זה,
8 ולפיו תאגיד בנקאי לא חייב למסור הודעה כאמור אם יש במסירתה חשש ממשי לפגיעה
9 ביכולת הגבייה של התאגיד הבנקאי בשל שינוי לרעה בכושר הפירעון של הלקוח. ברם, סעיף
10 זה חל על פי לשונו על הלוואה ולא על מסגרת אשראי. מכל מקום, ברור כי שתיקתו של חוק
11 הבנקאות בנוגע למסגרות אשראי, אין פירושה שהבנק רשאי לבטל מסגרת אשראי בשרירות
12 ובחוסר תום לב, נוכח החובות המוגברות החלות עליו כלפי לקוחותיו, וכאשר הוא עושה כן,
13 עליו ליתן ללקוח פרק זמן סביר לשם התארגנות, אלא אם ישנה סיבה טובה ומבוררת שלא
14 לעשות כן, למשל, באותם מקרים בהם הבנק חושף את עצמו לסיכון כספי ניכר אם ייתן
15 ללקוח התראה ארוכה מדי קודם לביטולה של מסגרת האשראי.
16
17 48. במקרה דנן, הצדדים עצמם הסדירו במערכת היחסים החוזית שלהם את האופן שבו רשאי
18 הבנק לבטל את מסגרת האשראי, כמו גם את פרק הזמן הנדרש לפני מימוש הבטחונות. ס'
19 3.2.3 לנספח הבטחונות קובע כי הבנק יהיה רשאי לממש את הבטחונות תוך שלושה ימים
20 במקרה שיחס הבטחונות ירד אל מתחת לרף המינימלי ואם המבקשת לא המציאה מייד
21 בטחונות נוספים, ואף ניתן לקצר את התקופה ליום אחד בלבד ככל שהבנק יהיה סבור כי
22 המתנה ארוכה יותר תגרום לו נזק. ס' 3.2.4 לנספח הבטחונות קובע כי אי עמידה ביחס
23 הבטחונות ואי קיום החובה להשלים את הבטחונות, יהוו עילה לביטול מייד של מסגרת
24 האשראי, ולהעמדת החוב לפירעון מייד.
25
26 49. נוכח כלל נסיבות הענין, ייתכן בהחלט שהבנק היה אמור ליתן למבקשת פרק זמן ארוך יותר
27 מאשר אותו יום בודד אחד בטרם יממש את הבטחונות ויבטל את מסגרת האשראי שעמדה
28 לרשותה של המבקשת, אך ברור גם שלא ניתן היה לצפות מן הבנק להעמיד לרשות המבקשת
29 פרק זמן ארוך יותר מאשר ימים בודדים, נוכח הסכנה הברורה והמיידית בפניה ניצב הבנק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 בעקבות ירידת השווי של יחידות ההשתתפות המשועבדות להבטחת האשראי וחוסר הוודאות
2 המוחלט בנוגע לשאלה האם השווי יעלה מחדש, ומתי.
3
4 כך או אחרת, גם לו היה הבנק נותן למבקשת התראה ממושכת יותר בטרם ביטל את מסגרת
5 האשראי, הרי שמבחינה אופרטיבית, לא היה בכך כדי להעלות או להוריד, שכן עד עצם היום
6 הזה לא השכילה המבקשת לגרום לכך שקבוצת דלק תשעבד לטובת הבנק 11% ממניותיה של
7 דלק ישראל והיא עומדת בסירובה לעשות כן, אלא אם הדבר יתרחש במסגרת מתווה הבנקים,
8 או למצער, שתניתן לה ארכה נוספת בת שבעה ימים לעשות כן. על כן, אינני רואה כיצד
9 התראה ארוכה יותר, לו ניתנה למבקשת בחודש מרץ 2020, היתה משנה את מצבה לטובה.
10 משכך, אף אם אניח כי התנהלותו הכוחנית של הבנק כלפי המבקשת לא עלתה בקנה אחד עם
11 חובתו לנהוג כלפיה בתום לב, הרי שהתחמקותה הנמשכת של המבקשת משעבוד אותן מניות
12 של דלק ישראל לטובת הבנק, אפילו במהלך הדיון שנערך בפניי, מנתקת את הקשר הסיבתי
13 בין התנהלותו של הבנק לבין הנזק שעלול להגרם למבקשת מחמת מימוש הבטוחות.
14
15 50. לא נעלמה מעיני העובדה שנוון להיום יחס הבטחונות עומד על 2.9, קרי, שווי יחידות
16 ההשתתפות המשועבדות לבנק עולה כעת פי 2.9 על גובה החוב כלפיו, אלא שהבנק טוען,
17 ובצדק, שמדובר ב"רכבת הרים" שהוא אינו מעוניין לקשור עצמו אליה. ואכן, נוכח מצבו של
18 שוק הנפט העולמי בעת האחרונה, מי לידינו יתקע מה יהיה השווי של יחידות ההשתתפות
19 מחר או בעוד שבוע, והבנק רשאי בעת הזו להעדיף לחתוך את הסיכון ולא להמתין עד
20 להתממשותו. ודוק. העובדה שלאחר אותם חמישה ימי מסחר רצופים בסוף חודש מרץ 2020,
21 בהם יחס הבטחונות הממוצע עמד על 1.58 בלבד, השתפר יחס הבטחונות ועלה מחדש לרמתו
22 הנוכחית, אינה גורעת בדיעבד מזכותו המלאה של הבנק להחליט ביום 31.3.2020 שאת
23 הסיכון הזה הוא מבקש לחסוך מעצמו, שהרי כך בדיוק קבע נספח הבטחונות. כשם שמי
24 שהפר חוזה, ובעקבות כך בוטל החוזה, איננו רשאי לדרוש מהנפגע להקים לתחייה את החוזה
25 לאחר שזה כבר בוטל, רק בשל ריפוי ההפרה במועד כלשהו לאחר הביטול, כך גם במקרה דנן,
26 שיפור יחס הבטחונות לאחר יום 31.3.2020 לא הפקיע בדיעבד את זכותו של הבנק להפעיל
27 את מנגנון המימוש וביטול מסגרת האשראי ביום 31.3.2020, בעת שיחס הבטחונות הממוצע
28 עמד על 1.58 בלבד ובעת שהמבקשת הודיעה לבנק שאין ביכולתה להמציא לו בטחונות
29 נוספים.
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 51. באשר לטענות המבקשת בענין השווי הכלכלי של יחידות ההשתתפות, העולה לטענתה לאין
2 שיעור על שווי השוק שלהן כפי שהוא משתקף מתוך המסחר בבורסה לניירות ערך, הרי שדינן
3 להדחות משום שס' 3 לנספח הבטחונות קובע כי לענין שווי ניירות הערך, מה שקובע הוא אך
4 ורק שוויין בבורסה בחמשת ימי המסחר הקודמים למועד הבדיקה.
5
- 6 52. שיקוף נוסף שיש לשקול הוא שצו מניעה זמני נועד מעצם טיבו להקפיא מצב קיים, אלא
7 שבמקרה דנן ניתן אמנם להקפיא את מימוש הבטוחות שבידי הבנק, אך לא ניתן להקפיא את
8 שווי השוק של יחידות ההשתתפות. מדובר בשוק תנודתי עד מאוד, "רכבת הרים" כפי שכינה
9 זאת ב"כ הבנק, ואיש איננו יודע מה יהיה שווי הבטוחות לא רק בעוד שבוע מהיום, אלא
10 אפילו מחר. על כן, כל הקפאת מצב עלולה להרע עד מאוד את מצבו של הבנק, ולגרום לכך
11 ששווי הבטוחות שבידו עלול בתרחיש קיצוני שלא לכסות את גובה החוב, כאשר במקביל
12 המבקשת וקבוצת דלק מסרבות לשעבד לבנק מניות של דלק ישראל אלא במסגרת מתווה
13 בנקים כולל, שאיש איננו יודע האם ומתי יעלה בידיהן לגבשו.
14
- 15 נזכיר בהקשר זה את דברי בית המשפט ברע"א 5368/01 פנחס יהודה נ' עו"ד יוסף תשובה,
16 כונס נכסים, פ"ד נח(1) 214, 221 (2003):
17
- 18 "כל תכליתה של משכנתה היא שהחוב המובטח על פיה ייפרע ללא דיחוי" (ד' בר אופיר
19 הוצאה לפועל – הליכים והלכות [12], בעמ' 104). עיכוב מימוש הבטוחה עלול לגרום לזוכה
20 נזק במובן זה שייגרעו סיכוייו להיפרע מהבטוחה באותה המידה גם אם יורשה המימוש
21 בסופו של חשבון (ראו רע"א 4075/99 קצירי נ' בנק הפועלים בע"מ [9]; בש"א 4645/91
22 משה כובשי חברת הובלה ותעבורה בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ [10]). בכך ייפגעו התכלית
23 (הספציפית) של גביית החוב המהירה והתכלית (הכללית) של הגנה על קניינו של הזוכה."
24
- 25 53. בנסיבות אלה, באתי לכלל מסקנה כי חרף התנהלותו הכוחנית של הבנק כלפי המבקשת,
26 בסופו של דבר סיכויי הצלחה של המבקשת בתביעה העיקרית הם קלושים עד מאוד.
27
- 28 54. האם מאזן הנוחות יש בו כדי להטות את הכף לטובת המבקשת? אכן, ברור לכל כי אי מתן צו
29 מניעה זמני האוסר על הבנק לממש את הבטחונות שברשותו, עלול ליצור תגובת שרשרת אצל
30 בנקים נוספים, בבחינת כדור שלג מתגלגל הצובר נפח ותאוצה בזמן גלישתו במדרון. מנהלה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-04-38270 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 של המבקשת העיד בענין זה כי הבנקים האחרים ממתניים לראות מה יעלה בגורל ההליך
2 הנוכחי ובהתאם לתוצאותיו הם עלולים לנהוג באופן דומה ולהעמיד לפירעון מידי את
3 האשראי שהעמידו למבקשת, מה שיסכל את מתווה הבנקים. אין צורך להרחיב את הדיבור
4 על המשמעויות הנוספות מבחינתה של המבקשת במקרה של התממשות תרחיש כזה. במובן
5 זה, הנזק שייגרם למבקשת עלול להיות כבד מנשוא, ומעגלי הנזק אף עלולים לחרוג מן
6 המבקשת עצמה ומשאר נושיה, ולהתפשט גם לחברת האם שלה, הלא היא קבוצת דלק,
7 ולנושיה של קבוצת דלק. בצדק טוענת המבקשת כי הגם שמדובר בנזק כספי, הרי שיהיה קשה
8 עד מאוד לכמתו ולהעריך את היקפו.
9
- 10 מאידך גיסא, גם לבנק עלול להגרם נזק שאיננו בר תיקון אם שווי הבטוחות שבידו לא יכסה
11 את גובה החוב כלפיו. על המאזניים מונח סכום עתק של 100 מליון ₪ ואין להקל בכך ראש.
12 יתר על כן, הבנק חושש גם מתרחיש שבו יופסק המסחר ביחידות ההשתתפות מסיבה כזו או
13 אחרת, בשל אירועים שמוטב לא להרחיב עליהם את הדיבור שלא לצורך, ואזי הוא לא יוכל
14 לממש את הבטוחות שבידו, ודאי לא בשווין הנוכחי.
15
- 16 55. לצורך הענין אני מוכן להניח כי מאזן הנוחות אכן נוטה לטובת המבקשת, שכן הסבירות
17 שייגרם לה נזק כבד אם לא יינתן הצו, עולה על הסבירות שייגרם נזק כזה לבנק אם הצו אכן
18 יינתן, אלא שנוכח קלישות סיכויי התביעה של המבקשת, אין בנטייה זו של מאזן הנוחות
19 לטובתה של המבקשת, על מנת להטות את הכף לכיוון של היעדרות לבקשה. ראה רע"א
20 2826/06 שלמה אליהו אחזקות בע"מ נ' ישעיהו לנדאו אחזקות 1993 בע"מ (פורסם בנבו,
21 06.06.2006): "כמובן, שהן הזכות לכאורה והן מאזן הנוחות חייבים לעמוד ברף מינימאלי
22 על מנת שבית המשפט (או הרשם) ייעתר לבקשה למתן סעד זמני." (בפסקה 3); ראה גם
23 רע"א 3533/09 נציגות הבית המשותף נ' ירון עיון (פורסם בנבו, 1.9.2009), בפסקה 7.
24
- 25 56. חשוב מכך, במהלך הדיון וגם בסיומו ניתנה בידי המבקשת הברירה לעמוד בהתחייבותה כלפי
26 הבנק באמצעות שעבוד מניות של דלק ישראל תוך יומיים (ללא תנאים נוספים), ובכך למנוע
27 את מימוש הבטחונות, או לעמוד בסירובה לעשות כן ולדבוק בדרישתה לקבל ארכה נוספת
28 לשם כך (דרישה שהבנק סירב לה, מעבר להסכמתו לארכה בת יומיים) ולהסתכן בכך שצו
29 המניעה הארעי יבוטל. המבקשת קיבלה החלטה עסקית מודעת ומושכלת ובחרה באפשרות
30 השניה, כך שהאחריות להשלכות הקשות הנלוות לכך מוטלת כל כולה על כתפיה שלה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 38270-04-20 דלק מערכות אנרגיה בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני :

- 1 (בהקשר זה נזכיר כי הבנק היה מוכן ביום 27.4.2020 ליתן למבקשת ארכה להעמדת השעבוד
2 על המניות של דלק ישראל עד ליום 14.5.2020, אך הוא התנה זאת בתנאים נוספים שלא היו
3 מקובלים על המבקשת, לא אז וגם לא כיום). על כן, אין שום הצדקה לכפות על הבנק ליתן
4 למבקשת ארכה נוספת מעבר לזו שכבר הסכים לתת לה במהלך הדיון.
5
6 57. משכך, דין הבקשה לצו מניעה זמני- להדחות. ממילא, צו המניעה הארעי שניתן ביום
7 30.4.2020 - מבוטל.
8
9 נוכח תוצאה זו אין צורך לדון בטענות נוספות שהעלה הבנק נגד המבקשת.
10
11 58. המבקשת ביקשה בתום הדיון כי ככל שתידחה בקשתה לצו מניעה זמני ויבוטל הצו הארעי
12 שניתן עם הגשת הבקשה, יעוכב ביצועה של ההחלטה על מנת שתוכל לנקוט בהליך ערעורי.
13 אכן, ככל שהבנק ימהר לממש את הבטחונות עלול הדבר לסכל הליך ערעורי, אך מאידך, יש
14 להתחשב גם בנוקים שעלולים להגרם לבנק במקרה של עיכוב ביצוע, במיוחד שעה שכבר יהיה
15 גלוי לכל כי לפחות בערכאה זו, הוכרע הדין לחובתה של המבקשת. בנסיבות אלה יש מקום
16 להתנות עיכוב ביצוע ארעי בהפקדת ערבון בסכום נכבד עד מאוד. משכך, ביצועה של החלטתי
17 זו יעוכב עד ליום 14.5.2020, בכפוף ומיד לאחר שהמבקשת תפקיד בידי הבנק ערבות בנקאית
18 אוטונומית על סך של 50 מליון ₪ לשם הבטחת נזקיו. עד להפקדה בפועל כאמור, לא יעוכב
19 הביצוע.
20
21 59. המבקשת תישא בהוצאות הבקשה בסך 25,000 ₪.
22
23 60. המזכירות תשלח את ההחלטה לצדדים.
24
25 ניתנה היום, י"ב אייר תש"פ, 06 מאי 2020, בהעדר הצדדים.
26

חגי ברנר, שופט, סגן הנשיא

27
28